

Nr 12/AW/KRFS/2024

Warszawa, 2 kwietnia 2025 r.

### **Stanowisko**

**w sprawie rządowej propozycji dotyczącej wyznaczania osoby pełniącej obowiązki wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przypadku przemijającej lub nieprzemijającej przeszkody (rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o Radzie Ministrów oraz niektórych innych ustaw – druk sejmowy nr 1059)**

W imieniu Krajowej Rady Forów Sekretarzy Jednostek Samorządu Terytorialnego działającej przy Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Reguńskiego postulujemy o zmianę ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940) w zakresie wyznaczania osoby pełniącej obowiązki wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przypadku przemijającej lub nieprzemijającej przeszkody.

Krajowa Rada Forów Sekretarzy zgłasza odmienną propozycję wobec propozycji rządowej, która przewiduje możliwość wyznaczania przez Prezesa Rady Ministrów osoby pełniącej obowiązki wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przypadku „przemijającej lub nieprzemijającej przeszkody w wykonywaniu zadań i kompetencji” organu wykonawczego.

**W związku z powyższym proponujemy zmianę w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940) w art. 28e, art. 28f i art. 28h, które otrzymują brzmienie:**

**„Art. 28e. Wygaśnięcie mandatu wójta przed upływem kadencji jest równoznaczne z odwołaniem jego zastępcy lub zastępców.**

**Art. 28 f.1. W przypadku wygaśnięcia mandatu wójta przed upływem kadencji jego funkcję, do czasu objęcia obowiązków przez nowo wybranego wójta, pełni:**

- 1) sekretarz gminy;**
- 2) osoba wyznaczona przez Prezesa Rady Ministrów – w gminie, w której nie zatrudniono sekretarza gminy.**
- 2. Przewodniczący rady gminy, w terminie 7 dni od dnia wygaśnięcia mandatu wójta, pisemnie informuje wojewodę o objęciu funkcji wójta przez sekretarza gminy, albo o konieczności wyznaczenia przez Prezesa Rady Ministrów osoby pełniącej funkcję wójta.**
- 3. Prezes Rady Ministrów, na wniosek wojewody przekazany niezwłocznie za pośrednictwem ministra właściwego do spraw administracji publicznej, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku, wyznacza osobę pełniącą funkcję wójta do czasu objęcia obowiązków przez nowo wybranego wójta.**

## **Art. 28h. W przypadkach, o których mowa w art. 28g ust. 2, 3 i 3a stosuje się art. 28f.”**

W ocenie Krajowej Rady Forów Sekretarzy prawidłowym rozwiązaniem, które w pełni gwarantuje ciągłość funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego, a jednocześnie szanuje jej niezależność, jest powierzenie wykonywania obowiązków organu wykonawczego sekretarzowi gminy. Sekretarz, jako urzędnik zatrudniany w drodze konkursu, na podstawie merytorycznych kwalifikacji, posiadający odpowiednie kompetencje, doświadczenie oraz znajomość struktur i procedur jednostki samorządu terytorialnego, jest przygotowany do czasowego przejęcia tych zadań.

W szczególności, w przypadku nieprzemijającej przeszkody, proponujemy, aby w każdym przypadku obowiązki wójta, burmistrza lub prezydenta miasta przejmował sekretarz gminy/miasta, niezależnie od tego, czy w danej gminie powołano zastępcę wójta lub pierwszego zastępcę, w gminie w której powołano więcej niż jednego zastępcę. Również w przypadku przemijającej przeszkody w wykonywaniu zadań i kompetencji wójta spowodowanej jedną z okoliczności wskazanej w art. 28g ust. 2, 3, i 3a ustawy o samorządzie gminnym, co do zasady, do czasu objęcia obowiązków przez nowo wybranego wójta, pełni sekretarz gminy lub osoba wyznaczona przez Prezesa Rady Ministrów – w gminie, w której nie zatrudniono sekretarza gminy.

Sekretarz gminy, pełniąc tę funkcję w okresie przejściowym, będzie mógł skutecznie i bez zakłóceń kontynuować zadania organu wykonawczego, zapewniając stabilność administracyjną. Ponadto, sekretarze JST są apolitycznymi urzędnikami, zatrudnianymi na podstawie merytorycznych kwalifikacji, co ogranicza ryzyko upolitycznienia samorządów i gwarantuje wysoką jakość zarządzania. Propozycja ta wypełnia zasadniczy cel wprowadzenia regulacji art. 28g ustawy o samorządzie gminnym a mianowicie: tworzy i dodatkowo wzmacnia mechanizmu, który pozwoli na sprawne zarządzanie daną jednostką samorządu terytorialnego.

Krajowa Rada Forów Sekretarzy jest przekonana, że zaproponowane zmiany w systemie wyznaczania osoby pełniącej obowiązki wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, które opierają się na doświadczeniu, kompetencjach i strukturach wewnętrznych samorządu, stanowią najrozsądniejsze rozwiązanie i odpowiadają na wyzwania współczesnej administracji samorządowej.

Sekretarze jednostek samorządu terytorialnego:

- 1) są apolitycznymi urzędnikami, zatrudnianymi na podstawie kwalifikacji, co skutecznie ogranicza ryzyko upolitycznienia samorządu;
- 2) znajdują się w centrum życia administracyjnego jednostki, co pozwala na płynne i niezakłócone przejęcie zadań w okresie nieobecności wójta, burmistrza czy prezydenta miasta;
- 3) dysponują wiedzą i doświadczeniem w zarządzaniu Urzędem oraz współpracy z radą gminy (miasta), co dają pełną gwarancję skutecznego i odpowiedzialnego pełnienia, czasowo, obowiązków organu wykonawczego.

Nadto proponujemy przywrócenie treści przepisu art. 28e ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940) w brzmieniu przed jego zmianą dokonaną na mocy art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2024 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2024 r. poz. 721), tj. aby w każdym przypadku kiedy następuje wygaśnięcie mandatu wójta przed upływem kadencji było to równoznaczne z odwołaniem jego zastępcy lub zastępców.

Wskazane zmiany nie powodują dodatkowych kosztów finansowych dla budżetów jednostek samorządów terytorialnych. Wręcz przeciwnie, zmiana przepisów przyczyni się do stabilności funkcjonowania i zarządzania gminą i będą przyjęte pozytywnie przez

mieszkańców – wspólnotę samorządową, jako działanie zapewniające ciągłość funkcjonowania samorządu i zaspakajania potrzeb jego mieszkańców.

Propozycja Krajowej Rady Forów Sekretarzy JST pełnienia przez sekretarza gminy funkcji wójta w przypadku wygaśnięcia mandatu wójta przed upływem kadencji, do czasu objęcia obowiązków przez nowo wybranego wójta nie jest nowym rozwiązaniem. Pragniemy przypomnieć, że w poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy - Kodeks wyborczy (druk nr 75) z dnia 22 listopada 2024 r. znalazł się zapis wskazujący, że "w przypadku wygaśnięcia mandatu wójta przed upływem kadencji do czasu powołania osoby przez Prezesa Rady Ministrów, funkcję wójta pełni zastępca wójta, w gminach, w których powołano więcej niż jednego zastępcę - pierwszy zastępca, a w gminach, w których nie powołano zastępcy - **sekretarz gminy**". Niestety w toku prac legislacyjnych „sekretarz gminy” został wykreślony.

Krajowa Rada Forów Sekretarzy Jednostek Samorządu Terytorialnego działająca przy Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego została powołana w 2018 roku w wyniku inicjatywy i zaangażowania środowiska zawodowego sekretarzy jednostek samorządu terytorialnego. Krajową Radę tworzą osoby wskazane w uchwałach Forów Sekretarzy JST działających przy regionalnych Ośrodkach Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej.

Krajowa Rada została powołana, w szczególności do:

- 1) reprezentowania środowiska Sekretarzy JST na poziomie krajowym i międzynarodowym;
- 2) zabierania głosu w istotnych dla samorządu sprawach na poziomie krajowym;
- 3) koordynacji konsultacji wewnątrz środowiska Sekretarzy JST;
- 4) organizacji wspólnych ogólnopolskich i makroregionalnych wydarzeń/inicjatyw;
- 5) podejmowania inicjatyw na rzecz wzmocnienia kompetencji Sekretarzy JST oraz potencjału organizacyjnego JST.

Zarząd Krajowej Rady Forów Sekretarzy Jednostek Samorządu Terytorialnego deklaruje aktywny udział w pracach nad zmianą przepisów ustawy o samorządzie gminnym w zakresie postulowanych zmian.

Andrzej Wojewódzki  
Przewodniczący Zarządu  
Krajowej Rady Forów Sekretarzy JST

-